

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 10— K
Fél évre . . . . . 5— K
Negyed évre . . . . . 2.50 K

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik szerdán és szombaton.

BAJA

Kiadóhivatal
Kazal József könyvnyomdája, ahol
előfizetések és hirdetések félévát-
nak. Telefon 45.

Szerkesztőség
Baja, Eötvös József-utca 2. szám.
Telefon 116.

Feloldó szerkesztő
és lapfőigazgató: **Mesko Zoltán.**

M A G Y A R I P A R ÉS M A G Y A R G A Z D Á K.

Mind gyakrabban esik szó mostanában agrarizmusról, merkantilizmusról és nagyon sokan úgy fogják fel e jelszavakat, mint amelyek egymásnak ellenségei, mint amelyek egymás mellett meg sem férhetnének, amelyek egymást tönkretenni, lerombolni akarják. Pedig e tekintetben nagy a tévedés. Az igazi agrarista a tisztességes ipart, a tisztességes kereskedelmet soha se tekintette ellenségeinek és soha se is magát a merkantilizmust, hanem annak a tulkapásait orozta. Az agrarista jól tudja azt, hogy Magyarország naggyá és gazdaggá csak akkor lehet, ha azok a nyers anyagok, amelyeket termel, itt bent nyernek feldolgozást és e fogyasztást s megszűnik az az anomália, hogy nyersterményeinket olcsón elviszik a külföldre s feldolgozott állapotban sokszor tízszeres áron hozzák vissza.

Abból a közel ezermilliónyi behozatalból 50—75 százalék tisztán munkabérekre esik. Elképzelhető tehát, ha e rettenesen nagy összegnek csak fele is magyar honos, magyar mun-

kásoknak birtokába jutna, mennyivel nagyobb lenne azok fogyasztási képessége, mennyivel több liszt, hus, zöldség fogyna el az ország határain belül. Elérkeznek mindjárt az idő, amidőn nyersterményeinkkel nem volnánk ráutalva a külföldre, mert idebent nyernének azok piacot s elfogyasztást, elérkeznek a külön vámterület ideje is, amikor nyugodtan mehetnének abba bele, mert kiviteli feleslegünk nem, vagy csak jelentéktelen lenne.

Valóban megfoghatatlan az, hogy nekünk agrikultur államnak nemcsak a szorosabb értelemben vett gyáripari behozatalunk mily óriási, de nyersterményekben is milyen jelentékeny. Alig hihető — pedig úgy van — hogy gyümölcsből, gyümölcskonzervekből 34 millió korona értékűt hozunk be, pedig kitűnő gyümölcsöket termelünk s Kecskemét, Rimaszombat városokban elsőrendű gyümölcskonzerváló gyáraink is vannak. Hántoló malmaink borsószükséglete 98.6 százaléka külföldről kerül hozzánk; borból 15 millió korona árát, szénből 15

millió métermázsát, sertésárut 2.8 millió korona értékűt hozunk be. Arról meg jobb nem is beszélünk, hogy gépekért, vászonneműekért, ruhafélékért különösen pedig női pipere cikkekért mily óriási összegek mennek külföldre, holott, ha léteznek is ilyen anyagokat készítő gyárak az országban, azok terményeiket nem képesek itt értékesíteni, hanem előbb kénytelenek az elvinni külföldre hogy azután az ottani gyáros nagy haszonnal hozza vissza azt. Egy magyarországi kefégyáros kitűnő minőségű keféket készít, anyagát Londonba viszi ki s egy ottani gyár cége alatt hozza vissza s adja el természetesen kétszeres áron.

S miért van ez így? Mert mi magyarok vagy nem tudjuk felfogni helyzetünket, a magyar ipar terjedésének jelentőségét vagy csak álhazafiság van bennünk. Nálunk a hazafiság a nagyhangon való politizálásban nyilvánult, amiből aztán senkinek semmiféle haszna nincsen, nem pedig közgazdasági helyzetünk tanulmányozásában és ismeretében, a

mely ismeretek pedig parancsolólag kiáltják: hogy minden magyar embernek csak magyar ipari terméket szabad használni.

Az egyéneknek nem szabad annyira önzőnek lenni, hogy csak saját személyére gondoljon s egyébbel se törődjön, ha jól megy a sorsa. Egy családnak kell tekinteni az egész magyar nemzetet s szívvél-lelékkel arra kell törekedni, hogy ezen család minden tagjának jó sorsa legyen, mert csak így melegedik, gazdagodik az egész tűzhely. Ennek pedig multhatatlan kelleke, hogy egyrészt a földművelő sokat termeljen s azt jól értékesítse, másrészt pedig hogy ne sok pénzzel adózzon ipari termékekért a külföldnek, hanem hogy az a pénz is idebent maradjon az országban, emelve annak fogyasztóképeségét, az egésznek vagyonsodását.

Ha szereti az egészségét,
csakis „DENIKO“ szivart és szivarkát szívjon!

M E R T :

a „Deniko“ gyártmányokból a főfájást, köhögést és a rekedtséget előidéző szabad állapotban lévő nikotin egy szabadalmazott eljárással kivonatott, míg a dohány ízét és zamatját szolgáltató, az egészségre nem ártalmas, legtöbbnyire almasavhoz és citromsavhoz kötött nikotint továbbra is élvezheti. — Ugy az általános eladási, mint a bel- és külföldi különlegességi dohányok, szivarok és cigaretták kaphatók

denikotizálva **BAJÁN KIZÁRÓLAG**, de csakis eredeti dobozokban a Deniko r. t. Budapest, nikotinmentes dohánytermékek árusító vállalatának bajai fiókjában

Drescher Gyulánál.

A köz- biztonságról

és ezzel kapcsolatosan a duhajkodásokról és a verekedésekről írtunk néhány nappal ezelőt e helyen. Megírtuk, hogy nem végezheti el a csend és rend folytonos éber őrzését a pár ember, aki ennek céljából van kirendelve. Érintettük azt is cikkeinkben, hogy az a néhány rendőr nem elég, hogy a csendőrség nem teljesítheti fontos hivatását, úgy ahogyan kellene. Hogy ennek mi az oka, azt nem említettük, elhallgattuk, mert más lapra tartozik. Mások hívatottak annak javítására. Sokan hamis értelmet tulajdonítottak ezen cikkünk tartalmának, belemagyaráztak abba sok olyat, ami oda nem tartozik, amiről eszünk ágában sem volt írni, különösen olyan értelemben, ahogyan azt félreértették, félremagyarázták. Azt vélték kiolvasni a cikkekből, hogy a csendőrség nem teljesíti szolgálatát, holott mi azt írtuk, hogy a csendőrlégények mindenben megfelelnek rendeltetésüknek, őket semmiért okolni nem lehet. Azt is írtuk, hogy keveset látható az őrző. Dehát ezzel csak nem a csendőrséget akartuk támadni? Aki így magyarázza cikkeink tartalmát, az tévedésben van, rosszul értelmezi azt, amit e tárgyban olvasott.

Mielőtt e cikkünket közreadtuk, felkerestük a csendőrséget, a járőrmester urat, aki szíves volt egy-néhány felvilágosító szót mondani az állapotokról a következőkben:

Baja város nagy kiterjedése, a csendőrlégénység kis létszáma okai annak, hogy nem lehet úgy teljesíteni az őrködést, ahogyan kívánatos volna. A pár emberből álló csendőrlégénység kevés ahhoz, hogy egy ekkora területű városban teljesítse fontos hivatását. A mozgó csendőrzőjáratok roppant területeket tartanak szemmel, ezért láthatók ritkán, mert bizony jó időbe tart, míg bejárják kerületüket. Ezt az alkalmat használják fel a suhancok, ekkor duhajkodnak, kilesik, hogy mikor távozik az őrző s ha pár száz lépésnyire elhaladt, hozzálatnak romboló munkájukhoz. Mind ez nem lenne, ha eléggé nagy számú csendőrlégénység állna a város rendelkezésére.

Ez tehát az oka annak, hogy itt-ott előfordulnak verekedések, ablakbeverések. Ezért nem lehet olyan éberen ügyelni a rendre és csendre. Nem is a legénység az oka a történeteknek, hanem a megfelelő létszám hiánya. Ilyen kevés emberrel csoda még, hogy ilyen eredményt lehet felmutatni. A város nagy kiterjedése és az ennek nem megfelelő számú kevés csendőrlégénység a két pont, e körül fordul a dolog.

Szükségesnek tartottuk mindezt megírni, hogy eloszlassuk a téves felfogást, mintha a csendőrség ellen lenne panaszunk, mintha működését

kifogásolnánk. Sőt, a csendőrlégénység bajai kis létszáma mindig dicséretes eredményt mutatott fel és eddigi működésével csakis elismerésre, dicséretre adott alkalmat.

Távol állott tőlünk még csak a gondolata is annak, hogy kifogásoljuk a helyi csendőrlégénységet, annak működését. Arra céloztunk, hogy nem végezheti el ez a néhány ember a reá bízott fontos, de nagyon is terhes hivatást. Ennek pedig igazán nem az ittlévők az okai, hanem az, hogy I. kevesen vannak itt és II. nagy kiterjedésű a város.

A csendőrség ellen nincs okunk panaszkodni, csak dicsérhetjük működését.

Terjed a bácskai kolera.

A szondi kolera.

A szondi kolerajárvány statisztikája Szond községben szombat reggeltől hétfő délig a következőképpen alakult ki:

A betegek közül szombaton délen meghalt Áczin András, de a kolerások száma ezzel korántsem csökkent, mert az elköltözött helyébe három új, hosszú ideig elítölt kolera beteget vittek be a járványkórházba. Ezek Dinnyési Pál, Dinnyési József és Dinnyési Katalin. Vasárnap három új megbetegedés és három új haláleset jelezte a szondi kolera rettenetes terjedését. A mai napon déli tizenkét óráig újabb beteget nem vittek be és újabb halottat nem szállítottak el a járványkórházból.

Dunacsébs

községben, amint az óvóintézkedések ellenőrzésére kiküldött szolgabíró jelentette három új megbetegedés történt mindössze, melyből két eset halállal végződött, egy esetben pedig jobban van a beteg.

Palánkáról

azt jelentették vasárnap, hogy ott is van kolera. Azonban ez a hír tulzolt. Palánkán két hónappal ezelőtt meghalt egy ember kolerában, azóta sem halálozás, sem megbetegedés nem fordult elő.

A cservenkai

kolerajárványról Borovszky Ferenc jegyző adott felvilágosítást, mely felvilágosítás szerint a cservenkai kolera első áldozata, Cifra Ferenc halála óta három megbetegedés történt: Vadovszky Jakab, Vrkács Ilia és Tildi Kálmán. Ezeknek a betegeknek állapotában tegnap reggelig változás nem állott be.

Uj halott és uj beteg.

Tegnap délután Vrkács és Vadovszky állapota javult, ellenben Tildi Kálmán állapota rosszabbra fordult. Rövid fél órai agónia után Tildi Kálmán is meghalt. Halálának kétségtelen oka ázsiai kolera.

Közben dr. Fuchs Jenő községi orvos is jelenti, hogy a községben gyanus körülmények között megbetegedés történt. Eddig csak a cukorgyárban ütötte fel fejét az ázsiai kolera, most már a községben is. Az újabb kolera gyanus szintén gyári munkás, de már csaknem egy hete nem járt a gyárban.

A megyei alispán és a tisztí főorvos tegnap Cservenkán voltak. Sokoldalú óvóintézkedés, nagy csomó rendőr és minden hatósági ember vigyáz a cservenkaiak veszélyben forgó egészségére.

Sport.

Házi athletikai verseny.

A „Bajai Sport Egylet” f. hó 23-án déltant 2 órai kezdettel tartja szonozáró házi athletikai versenyét a következő számokkal:

1) FUTÁS:

- a) 100 yardos síkfutás.
- b) 1/4 angol mérföld.
- c) 10 kör (circa 3500 m.)

2) UGRÁS:

- a) Magasugrás nekifutással.
- b) Távolugrás nekifutással.

3) DOBÁS:

- a) Súly.
- b) Diszkosz.
- c) Gerely (szabadfogás).

Nevezni lehet az alulírt uraknál a verseny napjái.

Baja, 1913. november hó 12.

NYIRATI S. K. MODER S. K. NAGY S. K. ath. int. elnök. jegyző.

Hírek.

Választ a vármegye.

Bácsbodrog vármegye egész területén az idén lesznek a megyebizottsági tagválasztások. A vármegye november 20-án rendkívüli közgyűlést tart, melyen a választások határpapját is kitzik. — Értesülésünk szerint a választások december hó 9-én lesznek.

Thea Jour. A „Bajai Jótékonycélu Leányegylet” november hó 23-án rendezi ezidei első thea-jourját. Az előadandó műsordarabokból már teljes eredménnyel folynak a próbák. Részletes műsört közölni fogjuk.

Névmagyarosítás. Lukity Sándor bajai lakos családi nevét helygymeniszteri engedéllyel Bácska-ira, Valter István bajaszentistváni lakos pedig Váradi-ira magyarosította.

A bajai Kereskedelmi Kaszinó pnteken este látogatott értekezletet tartott a gabonavásárlás áthelyezése ügyében a városi tanácsnak adandó válasz tárgyában. Több felszólalás után a Kaszinó vezetősége az áthelyezés ellen hozott határozatot.

Paprikahamisítás. A tejhamisítók után ugy látszik most a paprikahamisítókra kerül a sor. Az elmúlt napokban ugyanis 9 esetben kobozott el a rendőrség hamisított törött paprikát.

7000 adófizető. A bajai városi adóhivatalnál ezideig a 8 különféle adónemben 7000 fél fizetett adót. Érdekes, hogy ezek az elmúlt hó 15-től e hó 15-ig körülbelül 2000 tétel esik.

Elveszett borju. Nagy Mihály istállójából elveszett egy 1 éves borju. Eddig csak pénz, ékszer s más eféle veszett el, most már ugy látszik a borjuk is megirigyelték ezt a dicsőséget.

Vásári hirdetmény. Baja város rendőrkapitányi hivatala ezennel közhírré teszi, hogy Zomborban az állatvásártérre bármely okból behajtani szándékol, ugy szabadon, mint teherbe fogott állatok kivétel nélkül marhalevéllel látandók el, mert ezen az állatvásártér területére csak szabályszerű marhalevél előmutatása mellett bocsájtatnak be.

Sikkasztó pénzbeszedő. A zombori villamosvállalat pénzbeszedője, Szentgyörgyi György 5740 koronát sikkasztott es megszökött. A hűtlen pénzbeszedő ellen elfogató parancsot adtak ki. A csendőrség tegnap Baján elfogta a sikkasztót és erős fedezettel átkísérte a zombori kir. ügyészség fogházába.

Arverés. Baja város rendőrkapitányasága minf I. fokú iparhatóság közhírré teszi, hogy Král Károly bajai lakos magánkézi zálogkölcson intézetében folyó évi október hó 26-ikával lejárt és nem rendezett zálogtárgyak folyó évi november hó 27-ik és következő napjain délután fél 2-től fél 4 óra közötti időben a magánkézi zálogkölcson intézet helyiségében (Galamb-utca 3. sz.) nyilvános árverésen eladatnak.

Főmunkatárs:

Dr. POLLERMAN ARTHUR.

Segéd-szerk.: FISCHEL FERENCZ

Kereskedelmit végzett fiatal ember elvállal mindennemű irodai munkát. Czime a kiadó-hivatalban.

**Hirdetések
jutányos áron
felvételnek a**

B A J A
kiadóhivatalában

Kazal József

könyvnyomdájában,
a Központi szállóval szemben.
Telefonszám 45.

Uj szállítási vállalat.

Van szerencsém a n. é. közönség
szíves tudomására hozni, hogy

Baján, Tóth Kálmán-utca 27. sz.
alatt

szállítási vállalatot

létesítettem.

Elvállalok mindennemű vasuti és
hajózási fuvarozást valamint
butorszállítást és

**egész költözködésekét
jutányos ár mellett.**

Amidőn gyors és megbízható kiszol-
gálásról biztosítom a t. közönséget,
egyben nagybecsű támogatását kérem
és vagyok kiváló tisztelettel

Manhold-féle

szállítási vállalat

Baja, Tóth Kálmán-utca 27. szám.
Telefonszám 192.

Tengeri moslák !eladás!

Szarvasmarhának,
lónak, sertésnek kitünő
takarmány. Hektója 80 fill.
Kapható Spitzer Károly és
Fiai szeszgyárában Baján.
Naponta frissen gyártva!

Tyukszem, Excelsior

bőrkevényedés, szemölcs
48 óra alatt eltűnik a „CANNABIN”
használatá után. Üvege 1 kor.,
postadíjjal 1.40 kor.
Három üveg bérmentve 3 korona.

HINTÓPOR
48 óra alatt elmulasztja
a kéz-, láb- és hónaljzadást,
1 doboz 1 kor., postadíjjal 1.40 kor.,
3 doboz bérmentve 3 kor.

Hizlálásra legalkalmasabb 40% phosphorsavat tartalmazó

Takarmánymész,

mellyel a disznóknál nagyon könnyen 300 kiló hizlálási suly érhető el.
Alkalmazható azonfelül baromfi, borjúk, juhok, marhák, ökrök és lovak-
nál. 4 3/4 kiló ára, mely hónapokig elég 5 kor. 80 fillér utánvétellel bér-
mentve. — Utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett küldi:

Dr. FLESCHE „Korona“-gyógyszertára Győr 99.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tuda-
mására hozni, hogy

úriszabó üzletemet
Mátyás király-tér 10-ik szám alá,
(járásbírság átellenébe) helyeztem át.

Készítek elegáns férfi- és gyermek-ruhákat.
Javitást és vasalást elfogadok jutányos áron.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri
tisztelettel

Babocsay Károly.

**INGYEN, ráfizetés nélkül becsereél öreg, használt
gramfonlemezeket ujakra WAGNER
„Hangszerkirály“ Budapest, József-körút 15. szám.
Árjegyzék ingyen. Cimre ügyeljen.**

Glasz Lipót

épület-, műlakatos- és
vizvezeték-szerelő műhelyét Flórián-utca
16-ik szám alá, saját házába helyezte.

Egy jó ház-
ból való fiu

t a n u l ó u l

a z o n n a l
felvétetik
e lap kiadójánál.

Hegedüs József épület- és butorasztalos Baja, Rókus-utca 43.

ELFOGAD mindennemű
ASZTALOSMUNKÁT a legjobb
kivitelben.

KÉSZIT tartós konyhabutorokat,
előszoba mángorlókat raktáron
tart. Minden e szakmába vágó
munkákat elvállal

a legjutányosabb áron.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a n. é. kö-
zönséget, hogy a „Bajai Független
Ujság“, a „Bajai Hirlap“ és a „Baja“
kiadóhivatala közt az árverési hirdet-
mények, családi értesítések és felül-
fizetések hirdetési árait nézve a
következő megállapodás jött létre:
Ingó árverési hirdetmény . . . 8 K
Ingatlan árverési hirdetmény . 15 K
Csődhirdetmény . . . . . 20 K
Eljegyzési hir . . . . . 3 K
azzal a megjegyzéssel „min-
den külön értesítés helyett“ 5 K
Házassági hir . . . . . 3 K
Gyászjelentés a szövegben . . 5 K
a hirdetések közt 3 K
Részvét köszönő nyilatkozat . 3 K
Felülfizetések közlése soron-
ként . . . . . 20 fillér.

Tisztelettel
a Kiadóhivatal.

Elvállal mindennemű
diszes vasrácskapuk, üzleti
vasredőnyök, sirrácok, ujon-
nan szabadalmazott

fürdőszobák készítését

Költségvetéseket és rajzokat
díjtalanul készít.

Javitásokat azonnal
és olcsón eszközöl.

Szivattyus kutak
jókarban tartását évi kezelésre
elvállalja.

Saját szabad. tábori ágyak!

Felvétetik egy fiu

tanulóul

Kazal József könyvnyomdájában.

Minden izlésnek megfelelő
CSINOS DIVATOS
fényképeket

ugyszintén
fényképnagyításokat
KÉSZIT

Nesselroth Bernát fényképész
Baja, Szent István-tér II-ik szám.
(Fischer-ház.)

Papir- és írószer-kereskedés

■ KÖNYVNYOMDA ■

KAZAL JÓZSEF - BAJA

Telefon 45

Vörösmarty Mihály-utca 6

Telefon 45

Könyvnyomdai munkák készítése a legizlésebb kivitelben. Ügyvédi és községi nyomtatványraktár

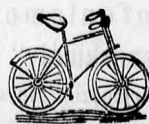
Hazai Általános Biztosító Részvény-Társaság.

A társaság elvállal biztosításokat

tűz- és jégkárok ellen (a villámcsapás által okozott tűzkárokat is megtéríti). A biztosítás egyéb ágazataiban is a közönség rendelkezésére áll. Díjtételei olcsók és előnyösek, kárait gyorsan és méltányosan rendezi, ügyfeleinek érdekeit minden tekintetben megóvjai.

Kötvénykiállító főügynökség: B A J A.

(Városi bérház.)

Fränkl Ignác

BAJA, Budapesti-ut 15.

Ajánlja dus raktárát elsőrendű

varró-, kötőgép-, kerékpárok- és grammofonokból, valamint mindezek alkatrészeiből.

J a v i t á s o k

szakszerű műhelyemben a legjutányosabban eszközöltetnek.

➡ Kedvező fizetési feltételek! ➡